

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke részére

Pályamű

a Bírósági Közlöny 2025. évi 2. számában az Országos Bírósági Hivatal elnöke által
a 93.E/2025. (II. 28.) OBHE határozattal kiírt, a Tatabányai Törvényszék Büntető
Kollégiuma kollégiumvezetői állásának betöltéséhez

Készítette:
dr. Csermák János

2025. április 10.

I.

Bevezetés

A kollégiumvezető feladat- és jogkörét elsősorban az Alaptörvény 25-28. cikkei, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszi.) és a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) vonatkozó rendelkezései határozzák meg. A fenti szabályokhoz igazodva a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) utasítás (Igsz.) és a Tatabányai Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ.) tartalmaznak még a kollégiumvezetőt érintő további részletszabályokat.

Ezen jogszabályok és igazgatási normák rendelkezéseire részletekben nem kívánok kitérni pályaművemben, mivel azok a pályázat kiírója és a véleménynyilvánításra jogosult kollégák számára ismertek, illetőleg könnyedén megismerhetők, a pályázatom kiindulópontjaként csupán a Bszi. 124. § (1) bekezdését idézném fel, amely alapján a kollégiumvezető szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat. Ezen normatív keretek között a kollégiumvezetőnek kettős, szakmai és igazgatási szerepe van, tevékenységének alapvető célja a hatékony, időszerű, megalapozott ítélkezés elősegítése. Pályázatomat törvényszékünk sajátosságaira fókuszálva ennek részletezésével, tartalmi kitöltésével kívánom felépíteni.

Előre kell bocsátanom, hogy pályázatomat egy olyan helyzetben nyújtom be, amikor törvényszékünkön a bírói létszám hosszú évekre visszamenően stabil, az engedélyezett és ténylegesen ítélkező bírói létszám lényegében megegyezik, ennek következtében az ügyszak összességében időszerű és hátralékmentes, infrastrukturális szempontból is jól állunk, a magas színvonalú munkavégzés tárgyi feltételei adottak a kollégák számára. Nyilvánvaló azonban, hogy az eredményeken mindig lehet javítani, nem beszélve arról, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján bármikor adódhat olyan új szituáció, amely reziliens hozzáállást igényel.

Fentiek szem előtt tartásával kívánok a következőkben kitérni az emberi erőforrás helyzetére, a büntető szakág jelenlegi helyzetének bemutatásához szükséges mértékig az ügyforgalmi adatokra, valamint a pályázati kiírásban a pályamű kötelező tartalmi elemére, a kollégium működésére vonatkozó tervekre és azok hosszú távú ütemezésére.

II.

Helyzetkép a Tatabányai Törvényszék büntető ügyszakáról

1./ A büntető ügyszak létszámhelyzete

A Tatabányai Törvényszék büntető kollégiuma tizenegy tagú, nyolc törvényszéki bíróból mint állandó tagból és három választott, járásbíróságon szolgálatot teljesítő bíróból áll, a delegált tagok létszáma aktuálisan kettő.

A törvényszék területén jelenleg 24 büntető ügyszakba beosztott bíró ítélkezik ténylegesen, az engedélyezett létszám 26. A törvényszék büntető bírái közül egy kolléga határozott időre kinevezett,

aki azonban már számottevő szakmai gyakorlattal rendelkezik, a többiek jelentős tapasztalattal rendelkező bírók, nemcsak a törvényszéki, hanem a járásbíróági szinten is.

A törvényszéki elsőfokú ügyeket két bíró intézi, egy bírónő látja el a büntetés-végrehajtási bírói feladatokat.

A törvényszéki másodfokú ügyek intézését két tanács intézi, egy további tanács került felállításra a kollégiumvezető és a büntetés-végrehajtási csoportot vezető bíró részvételével, amely tanács a fellebbezett nemperes ügyek nagyobb részét bírálja felül. A törvényszék fellebbviteli ügyszakában a peres ügyek intézésében két tanács jár el, egy tanácselnökkel és egy állandó előadó bíróval, míg belső intézkedéssel járásbírósról vagy a törvényszék elsőfokáról történik a szavazó bíró bevonása. Ez nemrégiben annyiban változott, hogy az egyik tanács állandó eladó bírója 2025. február 1-jétől a törvényszék elnökhelyettesi tisztségét tölti be, helyére egy Tatabányai Járásbírószágra beosztott kolléganő került tartósan kirendelésre.

A törvényszéken jelenleg két bírósági titkár tevékenykedik, egyikük az önállóan intézhető büntetés-végrehajtási ügyeket viszi, a másik kolléganő - egyéb, esélyegyenlőségi- és integritásfelelősi tevékenysége mellett - az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák munkáját segíti.

A Tatabányai Járásbírószék büntető bíráinak létszáma hét fő, akik közül ketten látnak el nyomozási bírói teendőket a Komáromi és a Tatai Járásbírószék illetékességi területére is kiterjedően, a szakos igazgatási vezető a járásbírószék elnökhelyettese. A székhelyi járásbírószágon szabálysértési csoport működik, amely a törvényszék elnökének intézkedése nyomán központi szabálysértési bíróságként jár el, intézve az egész megyére kiterjedő illetékességgel a szabálysértési ügyekben az átváltoztatásokat, valamint a Komáromi és a Tatai Járásbírószék illetékességi területéhez tartozó szabálysértési ügyeket. A járásbírószék vezetőjének szóbeli tájékoztatása alapján büntető ügyszakba külön bírósági titkár nincs beosztva, a szabálysértési ügyeket három bírósági titkár viszi hosszabb idő óta.

Az Esztergomi Járásbírószágon négy büntetőbírói álláshely van, hagyományosan az elnök intézi a nyomozási ügyeket, egy bírósági titkár foglalkozik a szabálysértésekkel.

A Komáromi Járásbírószágon három, a Tatai Járásbírószágon két büntetőbíró ítélkezik, Tatán egyikük a bíróság elnöke, Komáromban egy bírósági titkár végez ügyintézés büntető nemperes ítélkezési területen.

A törvényszék területén ítélkező kollégák létszámát illetően elmondható, hogy a járásbírószágek létszámhelyzete évek óta kedvező, a törvényszéki elsőfokos ügyek intézéséhez - azok volumenére, összetettségére tekintettel - feltétlenül több tanács szükséges. Az ügyszámok miatt, valamint arra figyelemmel, hogy az adott ügy további tárgyalásából ki van zárva az a másodfokon eljáró bíró, aki a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés elbírálásában részt vett, mindenképpen szükséges legalább két fellebbviteli tanács, melyek mint látható, nem teljes tanácsként működnek. A tanácsok munkájának stabilitását szolgálná, ha állandó összetételben ítélkeznének, kétségtelen azonban, hogy a járásbírószágek létszámhelyzete kimondottan jó, a jelenlegi rendszer nagy előnye, hogy a járásbírószágon ítélkező kollégák - ahogy jómagam is - másodfokú tapasztalatot szerezhetnek, így e téren szerkezeti átalakítás jelenleg nem mutatkozik feltétlenül szükségesnek.

Érdemesnek tartom azonban megvizsgálni annak jövőbeni lehetőségét, hogy a másodfokú tanácsok (többnyire) állandó összetételben járassanak el, és az volna ideális, ha az tanácsokban lévő előadó bírók előre meghatározott ütemezés szerint felváltva adhatnának elő. Addig is fontos feladat a kirendelések felülvizsgálata és az indokolatlan, vagy többirányú kirendelések megszüntetése, ennek kapcsán kíváncsún tartom, hogy a kirendelésre az érintett bíróval és a szervezeti egység vezetőjével történt egyeztetés után, a kirendelés céljának, tartamának meghatározása, feltételeinek pontos rögzítése mellett kerüljön sor - ahogy eddig is történt.

Összességében megállapítható, hogy a bírói létszám megfelelő, a civil szféra vármegyénkben is megjelenő elszívó hatása jelenthet a személyi állományt illetően a közeljövőben közvetlen veszélyt - különösen a tisztviselők esetén.

2./ Ügyforgalmi adatok szervezeti egységenként

A létszámadatok felvázolása után az elmúlt évek, valamint az idei első negyedév ügyforgalmi adatai alapján adok képet a törvényszéki büntető ügyszak ítélezési helyzetéről.

Tatabányai Törvényszék elsőfok

Törvényszék elsőfok	Érkezett			Befejezett			Folyamatban maradt		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Büntető peres	36	23	29	34	29	31	21	15	13
Büntető peren kívüli	378	280	126	377	281	126	2	1	1

A fenti adatok alapján az elsőfokú peres ügyek terén az elmúlt években rapszodikus volt az ügyérkezés, azonban látható, hogy az utolsó két évben meghaladta a befejezések száma az érkezésszámot, ennek következtében a folyamatban lévő ügyek száma folyamatosan csökkent. A törvényszéki elsőfokú nemperes ügyeket illetően a korábbi számottevő érkezésszám tendenciózusan csökkent, a tavalyi érkezés a korábbinak a 45%-a, ennek köszönhetően a folyamatban lévő peren kívüli ügyek száma minimális.

Az idei adatok alapján az érkezésszámot illetően növekedés nem prognosztizálható, a befejezésszám időarányosan a tavalyitól elmarad, amely messzemenő következtetések levonására nem feltétlenül ad alapot, nyilván a nagyobb időintervallum szerinti vizsgálat lesz e tekintetben mérvadó. A első negyedév adatai az alábbiak szerint alakultak:

2025.I.1-től III.31-ig	Érkezett	Befejezett	Folyamatban maradt
Büntető peres	9	2	20
Büntető peren kívüli	21	20	2

A fenti adatok alapján az ügyszak ellátása két büntetőbíró munkáját mindenképpen igénybe veszi, ismereteim szerint várható rövid időn belül néhány magas súlyszám-minősítésű ügy érkezése, ezek függvényében a referádák elnehezülésének elkerülése, az elért eredmények megtartása érdekében szükséges lehet a még meglévő belső tartalékok felmérése és kiaknázása.

Tatabányai Törvényszék másodfok

Másodfokon az ügyérkezés dinamikáját illetően folyamatos csökkenés figyelhető meg, nyilván a járásbíróági szintű - lentebb részletesen kimutatott - ügyszámcsökkenés érezteti a hatását a törvényszék fellebbviteli ügyszakában. A következő táblázat adataiból kitűnik, hogy a befejezések száma évről évre meghaladta az érkezősszámot, és ez az ügyek folyamatos csökkenését eredményezi.

Törvényszék másodfok	Érkezett			Befejezett			Folyamatban maradt		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Büntető peres	279	228	230	258	270	236	112	70	64
Büntető peren kívüli	778	622	509	767	634	500	39	27	36
Szabálysértési	15	2	7	17	2	7	0	0	0

Az ismertett mutatószámok alapján a fellebbviteli tanácsok a változó összetétel ellenére jól szervezettek, kiegyensúlyozott teljesítményt mutat a másodfokos ítélkezés. A 2025. évi első negyedév adatai alapján az eredmények terén további javulás következhet be:

2025.I.1-től III.31-ig	Érkezett		Befejezett		Folyamatban maradt
Büntető peres	46		56		54
Büntető peren kívüli	109		126		17
Szabálysértés	3		3		0

A jelzett kedvező tendencia miatt reális célként fogalmazható meg az ügyforgalmi eredmények megtartása, azok további javítása.

Büntetés-végrehajtás

Bár a megyének nincs büntetés-végrehajtási intézete, a büntetés-végrehajtási ügyekkel kapcsolatos feladatok bírói munkához kötöttek. A büntetés-végrehajtási csoport egy teljes bírói jelenlétet kíván meg azzal, hogy a büntetés-végrehajtási csoportban ítélkező tevékenységet végző tanácselnök büntető fellebbezett nemperes ügyekben is eljár előadó bíróként. Az ügyforgalmi adatok az elmúlt években az alábbiak szerint alakultak:

Büntetés-végrehajtási csoport	Érkezett			Befejezett			Folyamatban maradt		
	SZV	F	BV	SZV	F	BV	SZV	F	BV
2022	918	263	538	879	261	538	215	3	23
2023	983	260	483	1048	261	486	150	2	20
2024	873	240	526	836	239	535	187	3	11
2025.I.1-től III.31-ig	185	86	154	220	85	126	152	4	39

Az érkezési és befejezési adatok áttekintésével megállapítható, hogy az összerkezés a vizsgált első két évben lényegében nem változott, 2024-ben a megelőző évhez képest jelentősen, 1726-ról 1639-ra csökkent. A részletezett mutatók alapján a büntetés-végrehajtási csoport az elmúlt években hatékonyan dolgozta fel az érkező ügymennyiséget, az első negyedévi adatok alapján drasztikus eltérésre nem lehet következtetni az ügyforgalmi adatok kapcsán.

Járásbíróságok egységesen

Összes járásbíróság	Érkezett			Befejezett			Folyamatban maradt		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Büntető peres	754	863	695	732	885	748	317	295	242
Büntető peren kívüli	3432	2926	2730	3431	2941	2742	131	116	104
Szabálysértési	6218	6477	6274	6250	6602	6192	513	388	470

A fenti táblázat adatai alapján járásbírósági szinten a büntető peres érkezés hullámzó, a peren kívüli érkezés az elmúlt évek adatait alapul véve folyamatosan és jelentősen csökkent, a legutóbbi évben a megelőző évhez képest jóval kevesebb peres és peren kívüli ügy érkezett. A peres befejezések száma tavaly lényegesen meghaladta az érkezőszámot, ennek következtében a folyamatban maradt ügyek száma folyamatosan kedvező. Bár az érkezőszám, a bűnüldözés hatékonysága tőlünk független objektív körülmény, az eddigi trend alapul vételével a közeli jövőben látványos visszaesésre nem kell számítani ezen a téren, az idej adatok 2025. március 31-ével bezárólag ugyanilyen tendenciát vetítenek előre:

2025.I.1-től III.31-ig	Érkezett	Befejezett	Folyamatban maradt
Büntető peres	152	202	192
Büntető peren kívüli	691	699	96
Szabálysértés	1591	1563	498

A leírtak alapján rögzíthető, hogy kedvező az ügyteher, erre tekintettel ezzel a bírói létszámmal az ügyek hatékony, időszzerű vitele járásbírósági szinten teljes mértékben ellátható, a kollégák közel azonos ügyforgalommal dolgoznak. Követendőnek tartom azt a gyakorlatot, hogy az ügyforgalmi tendenciák negatív változásakor a törvényszéket mint egységet alapul véve a belső humán erőforrás felhasználásával mielőbb reagál a törvényszék szakmai és igazgatási vezetése. Ilyen eset volt, amikor a Komáromi Járásbíróságon tavaly bekövetkezett a kisebb bíróságokat fenyegető nagy kockázatú esemény, nevezetesen, hogy akár egy bíró tartós kiesése, vagy néhány munkaigényesebb ügy beérkezése felboríthatja az arányos munkaterhet és kihathat év végi ügyforgalmi mutatókra, azonban egy esztergomi járásbírósági bíró bevonásával sikerült a peres és peren kívüli befejezéseket olyan szinten tartani, hogy a folyamatban lévő ügyek száma nemhogy emelkedett az év végéig, hanem csökkent Komáromban is.

Fentebb említettem, hogy a törvényszék területén két járásbíróságon folyik a szabálysértési ügyek intézése, az ismertetett mutatószámok alapján az ügyfeldolgozás ezen a területen dinamikus zajlik.

Folyamatos feladatot jelent ennek nyomon követése, mivel dömping ügyszakról van szó, a törvényszék mérete miatt az ügyszámok kedvezőtlen változása törvényszéki szinten is érzékelhető negatív irányú befolyást gyakorolhat az ügyforgalmi adatokra.

A folyamatban maradt ügyekkel kapcsolatban tett fentebbi megállapítások a bírói ügyteherre is kihatással vannak, míg korábban a járásbírószági szinttől eltérően az országos átlagot meghaladó ügyteher volt kimutatható a törvényszéken a folyamatban lévő ügyek tekintetében, az utóbbi két évben a korábbi trend itt is megfordult az átlagot meghaladó befejezésszámoknak köszönhetően. Az ügyteherről az alábbi táblázat ad képet országos összevetésben:

Havi átlag	Érkezett			Befejezett			Folyamatban maradt		
	2022.	2023.	2024.	2022.	2023.	2024.	2022.	2023.	2024.
Törvényszék elsőfok	3,26	2,29	1,75	3,08	2,89	1,87	22,81	17,95	9,42
Országos átlag	1,54	1,49	1,43	1,36	1,38	1,38	17,55	19,08	18,76
Törvényszék másodfok	16,48	12,83	13,74	15,24	15,19	14,10	79,38	47,25	45,88
Országos átlag	15,38	13,85	13,21	14,34	14,10	12,94	77,76	68,94	72,41
Járások összesen	6,32	6,69	5,26	6,14	6,87	5,66	31,89	27,46	21,99
Országos átlag	7,50	7,85	7,48	7,18	7,52	7,36	51,03	57,55	57,51

2./ Időszerűség

Az időszerű ítélezés az OBH elnökének stratégiai célja, egyben a bíróságokkal szembeni legfontosabb elvárások közé tartozik. Az ügyérkezési adatokat követően ezért bemutatom az időszerűségi mutatók alakulását az egyes szinteken.

Az aktuális időszerűségi mutatók jónak mondhatók, ennek fenntartása a későbbiekben is összehangolt igazgatási és szakmai feladatot jelent. 2024-ben az időszerűség iránt külön intézkedés nem vált szükségessé, ami a kollégák felkészültségét és hozzáállását dicséri. A mutatószámok változását az alábbi táblázat foglalja össze:

	Járásbíróságok (2 éven túli)	Törvényszék elsőfok (2 éven túli)	Törvényszék másodfok (2 éven túli)	Törvényszéki szinten az 5 éven túli ügyek száma
2021	6	4	0	0
2022	9	2	0	1
2023	9	2	0	0
2024	10	2	0	0
2025. I. negyedév	6	2	0	1

Az elhúzódó ügyek aktuális helyzete kapcsán járásbíróági szinten megállapítható, hogy jelenleg a legtöbb régi ügy (5 db) a Tatabányai Járásbírószágon van folyamatban, ami a folyamatban lévő ügyek számához képest arányában magas, de a székhelyi bíróság jellege miatt számottevőnek ez sem tekinthető, mivel ez az ügymennyiség belátható időn belül minimalizálható.

Törvényszék elsőfokon az ügyek – tárgy szerinti összetételüket tekintve – átrendeződést mutatnak, a költségvetési csalások miatti vádemelések száma megnövekedett, ezek az ügyek jellemzően időigényesek, általában több tárgyalási napon, részletesebb bizonyítással intézhetők el. Mindkét régi ügy kimagasló munkaigényű, gazdálkodással összefüggő bűncselekmény miatt van folyamatban, így a két éven túli ügyek száma az elfogadható szinten belül van jelenleg, optimizmusra adhat okot, hogy az egyik eljárás a perbeszédeknel tart. A hosszú pertartamú ügyek és az összes folyamatban lévő ügy számának arányát az alábbi táblázat szemlélteti:

	2022			2023			2024		
	Folyamatban maradt ügyek száma (db)	2 éven túli ügyek aránya (%)	Országos arány (%)	Folyamatban maradt ügyek száma (db)	2 éven túli ügyek aránya (%)	Országos arány (%)	Folyamatban maradt ügyek száma (db)	2 éven túli ügyek aránya (%)	Országos arány (%)
Járásbírószág	317	2,84	5,62	295	3,05	5,85	242	4,13	7,80
Törvényszék másodfok	258	0,00	0,06	270	0,00	0,03	236	0,00	0,14
Törvényszék elsőfok	21	9,52	21,54	15	13,33	21,27	13	15,38	22,6

A részletezettek alapján elsőfokon a pertartam megfelelőnek látszik, eredményként könyvelhetjük el, hogy 5 éven túli ügyek az elmúlt években elvértve terhelték az ügyszakot, ügyhátralék nincs, az elintézési idő kapcsán a szinten tartás, kisebb mértékű csökkentés szükséges és lehetséges a jövőre nézve. A székhelyi bíróságon lévő két éven túli ügymennyiség rövid időn belül ledolgozható, a kisebb bíróságokon reálisan megfogalmazható cél a nullához közelítés, mivel Tatán és Esztergomban már megvalósult az utóbbi években, hogy rövidebb-hosszabb időn át nem volt két éven túli ügy folyamatban. Minderre minden alapot megad, hogy az eljárások jelentős része - ahogy a lenti táblázat kimutatja - 6 hónapon belül befejeződik, az ügyek korösszetétele kedvező, a korfa - kis képzavarral szemlélítve - a kívánt, feje tetejére állított karácsonyfa alakjára emlékeztet, az időszerű ítélkezésre törekvés minden szervezeti egységre jellemző.

Befejezett peres	Járásbírószág peres	Törvényszék elsőfok	Törvényszék másodfok
6 hónapon belüli	555	24	211
6 hónap -1 év közötti	118	4	24
1-2 éven belül befejezett	64	0	1
2 éven túl befejezett	11	3	0

Törvényszék másodfokán két éven túli ügy utoljára 2014-ben volt, egy és két év közötti pertartamú ügy sincs folyamatban, önmagáért beszélő adat, hogy az ügyek ténylegesen néhány hónapon - fél éven belül befejeződnek, e körben egyetértek a törvényszék elnökének pályázatában megfogalmazott azon célkitűzésével, hogy másodfokon 1 éven túl ügy továbbra is csak indokolt esetben, objektív okok miatt legyen folyamatban.

3./ Az ítélkezés színvonala, megalapozottsági adatok

A törvényszék büntető ügyszakának bemutatásához szorosan kapcsolódik a megalapozottsági mutatók ismertetése is. Ezen a területen több teendő látszik indokoltnak, ráadásul a mennyiségi mutatókhoz képest a pandémiás helyzet statisztikát torzító hatása sem érvényesül olyan jelentősen, ezért a korábbiaknál hosszabb vizsgálati időszak alapul vételével vonok le következtetéseket. A legfontosabb megalapozottsági adatokat a járásbíróság és a törvényszék viszonylatában az alábbi táblázat összegzi:

	Járásbíróságon befejezett ügyek	Törvényszék másodfokra érkezett ügyek	Törvényszék másodfokon befejezett ügyek száma	Helybenhagyás (%)	Megváltoztatás (%)	Hatályon kívül helyezés (%)	Egyéb (%)
2020	669	162	156	30,1	64,7	0,6	4,5
2021	717	244	205	45,4	51,7	1,9	1,0
2022	732	279	258	41,5	53,1	2,7	2,7
2023	885	228	270	36,7	54,8	4,4	4,1
2024	748	230	236	38,6	55,5	4,2	1,7

A fenti adatokból kitűnik, hogy 2024-ben a megelőző évhez képest a helybenhagyások aránya némileg emelkedett, a megváltoztatások és a hatályon kívül helyezések aránya alig változott, a megváltoztatások aránya a hosszabb 5 éves periódust alapul véve tartósan magas, azonban ehhez hozzátartozik, hogy a megváltoztatások jelentős része kizárólag a járulékos kérdéseket érinti.

E konklúzió levonásának alapját az alábbi adatok képezik:

	Enyhítés	Súlyosítás	Minősítés változtatás	Járulékos kérdés	Felmentés	Elítélés	Megszüntetés	Egyéb
2020	25	22	8	44	0	0	1	1
2021	29	19	14	42	1	0	1	0
2022	50	15	20	48	1	0	2	1
2023	39	16	14	73	1	0	1	4
2024	42	17	23	46	2	0	1	0

Az emelkedő megváltoztatási arányokra tekintettel szükséges feltárni az okokat, ennek érdekében idén kollégiumi célvizsgálat van folyamatban, melynek megállapításai alapján az első félévben le lehet vonni konzekvenciákat, és az ezeknek megfelelő szakmai intézkedések már az idén bevezetésre kerülhetnek.

A fellebbezett törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán kiemelést érdemel, hogy a vizsgált években 1 db hatályon kívül helyezett ügy volt, ami arra utal, hogy magas szakmai színvonalon történik az ítélezés.

	Törvényszéken befejezett ügyek (db)	Ítéletáblára érkezett ügyek (db)	Ítéletáblán befejezett ügyek (db)	Helyben- hagyás (%)	Megváltoz- tatás (%)	Hatályon kívül h. (%)	Egyéb (%)
2020	24	13	10	20,0	80,0	-	-
2021	32	14	17	35,3	64,7	-	-
2022	34	27	32	28,1	71,9	-	-
2023	29	20	23	13,0	87,0	-	-
2024	31	25	26	15,4	80,8	3,8	-

A megalapozottság kapcsán további fontos adat a jogerő aránya, amely az elsőfokú döntések érdekelték általi elfogadottságát jelzi, és amely az utóbbi években mind a járásbírói szinten, mind törvényszék elsőfokon vegyes tendenciát mutatott az alábbiak szerint:

	Járásbírói	Törvényszék elsőfok
2020	75,78%	45,83%
2021	65,97%	56,25%
2022	61,89%	20,59%
2023	74,24%	31,03%
2024	69,25%	19,35%

A felülvizsgálati eljárások számának vizsgálata körében megállapítható, hogy a korábbiakhoz képest tavaly kimagaslóan sok büntetőügyben járt el a Kúria. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy abszolút számokkal kifejezve elenyésző, de arányában (7,7%) viszonylag magas a hatályon kívül helyezések száma, ezért szükségesnek látszik ezen mutató és a mögötte rejlő okok fokozott nyomon követése.

	Kúriáról visszaérkezett felülvizsgálati indítványok száma	Helybenhagyás	Megváltoztatás	Hat. Kiv.	Egyéb
2020	26	8	0	0	18
2021	13	3	0	0	10
2022	34	6	6	2	20
2023	27	3	2	0	22
2024	39	8	2	3	26

Csak röviden megemlítem a megalapozottságot érintően az alkotmányjogi panaszokat, mivel azok száma nem szignifikáns, 2024-ben 3 büntető ügyben érkezett alkotmányjogi panasz megyei szinten, és egy büntető ügyben történt elbírálás, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

A megalapozottság területén folyamatos célkitűzés kell, hogy legyen járásbírói szinten a fellebbezési arányszámok javítása, a megelőző évre jellemző kedvező százalékos arányhoz közelítése, törvényszék elsőfokon a helybenhagyás-megváltoztatás korábbi kedvezőbb arányának ismételt elérése, a felülvizsgálati eljárás során hatályon kívül helyezett ügyek számának csökkentése, lehetőség szerint a korábbi, 2020-2021-es eredményekhez való visszatérés.

III.

A kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú tervek, és azok megvalósításának ütemezése

A bevezetőben kifejtettekre utalva igazgatási és szakmai oldalról, valamint a büntetőkollégium és valamennyi megyei büntetőbíró tekintetében szeretném megvilágítani elképzeléseimet. E helyütt is utalok arra, hogy a kollégium vezetése terén koncepcionális változások nem látszanak szükségesnek, az Igsz. és a Tatabányai Törvényszék SZMSZ-e szerinti kötelező operatív és jelentéstételi feladatok ellátása magától értetődő, ezért részletesebben azokra a területekre térek ki, amelyekre a hangsúlyt kívánom fektetni.

A kollégiumvezető igazgatási jellegű feladatai kapcsán előjáróban szeretném leszögezni, hogy az a bírói függetlenség maradéktalan tiszteletével kell, hogy megvalósuljon, fontosnak tartom, hogy a jogszabályok és az igazgatási szabályzat által meghatározott ellenőrzési és vizsgálati jogkörök gyakorlása során tett kollégiumvezetői intézkedések ne zavarják, hanem támogassák a bírói munkát, az igazgatási eszközök alkalmazása csak a lehető legszükségesebb megterhelést jelentse az ellenőrzöttek számára.

1./ Igazgatási jellegű feladatok

A kollégiumvezető kezében lévő legfontosabb igazgatási eszközök az időszerű ítélkezés mint alaptörvényi szintű követelmény biztosítását szolgálják. Ezek közül régóta bevált az a kontrollrendszer, amely mentén a törvényszéken a 30 napon belüli bírói intézkedés megtörténtének ellenőrzését végezzük, az erre vonatkozó 20/2020. számú elnöki intézkedés alapján a járásbírói elnökök havonta kétszer ellenőrzik az intézkedési késedelmeket és jelentik az ügyszak szerinti kollégiumvezetőnek az e körben megtett igazgatási intézkedéseket. A rendszeres ellenőrzés hatékonyan szolgálja az inaktív időszakok elkerülését, késedelem esetén a kollégiumvezető feladata a szakmai okok célzott vizsgálata.

A hosszú pertartamú ügyek relatíve alacsony számára tekintettel nem látom szükségesnek általánosságban részletes pertörténetet tartalmazó jelentés bekérését, a törvényszék statisztikusa havonta kimunkálja a 2 éven túli, 5 éven túli ügyek számát, jelzi, hogy mely ügyek esélyesek az átfordulásra, ezen adatok alapján reális képet lehet alkotni az időszerűségi adatok aktuális állásáról, azok változásáról.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítok a régi ügyek tekintetében annak, hogy ne legyen a törvényszéken öt éven túli ügy, megőrizendőnek tartom azt a gyakorlatot, hogy amennyiben ilyen előfordul,

a kollégiumvezető az ügyiratok alapján vizsgálja az eljárás előrehaladását. Fontos annak a szemléletnek a fenntartása, hogy az ügyek előregedésének megelőzése legyen előtérben, ami azonban nem mehet a megalapozottság rovására és nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy vannak olyan ügyek, amelyek természetüknél, terjedelmüknél fogva kezdetektől magukban hordozzák a két éven túlivá válás lehetőségét.

A régi ügyek kapcsán nem kívánok változtatni azon a gyakorlaton, hogy a kollégiumvezető nemcsak a felfektetett adatlapok alapján, hanem indokolt esetben aktavizsgálattal tekinti át a régi ügyeket. Korántsem szeretnék mindezzel arra célozni, hogy vonzódom a két éven túli ügyekhez, ugyanakkor az ügyek mennyisége ezt jelenleg lehetővé teszi, tapasztalatom szerint a két éven túli ügyek gyakran olyanok, mint a lakmuszpapír, vagy rávilágítanak arra, hogy milyen probléma okozza az ügyek elhúzódását, ami szakmai javaslat megtételét igényelheti, vagy jelzik azt, hogy az adott bírónak milyen szakmai segítségre van szüksége, amit a későbbiekben más ügyekben is kamatoztathat.

Fontos feladata a kollégiumvezetőnek az Igsz. 121.§-a szerinti igazgatási ellenőrzés alapján a munkateher folyamatos nyomon követése mind az ügyszám mennyisége, mind az ügyek súly szerinti összetétele tekintetében. A törvényszék elnöke kiemelt feladatának tekinti az ügyteher arányosságának megteremtését, ennek érdekében a törvényszék statisztikusa havonta kigyűjti, hogyan alakul az egy bíróról eső ügyszám. Ezen adatok alapján e téren aránytalanság nem tapasztalható, ennek fenntartása jelentkezik elsődleges célként, a kollégiumvezető feladata a munkateher változásának észlelése, és a javaslattétel az igazgatási vezetők felé a megoldás érdekében.

A törvényszékünkön a soron kívüli ügyintézés szolgálja a soron kívüli ügyek számának alakulásáról készülő jelentés, a soron kívüliség érvényesülését a szignálásra jogosultak havonta ellenőrzik. A két éven túli ügyek soron kívüli kifizetését törvényszéki szintű vizsgálattal egy bírósági ügyintéző monitorozza havi rendszerességgel, továbbá a 9/2015. számú törvényszéki elnöki intézkedés előírja azt is, hogy ezen ügyek soron kívüliségét fehér iratborítóval kell megjelölni. A kedvező ügyszámokra tekintettel jelenleg biztosított a soron kívüli ügyintézés, beavatkozást igénylő helyzetben a szakmai okok feltárása körében adódhat feladata a kollégiumvezetőnek.

Az ügyek elhúzódásának gyakori indoka a hatályon kívül helyezés, a kollégium távozó vezetője fontosnak tekintette a kasszációt tartalmazó másodfokú döntések általános tapasztatainak kommunikációját, amivel teljes mértékben azonosulok.

Az igazgatási feladatok közé kívánczik a kollégium ügyrendjének revíziója az új törvényszéki szervezeti és működési szabállyal való harmonizáció érdekében.

2./ Szakmai jellegű feladatok

A szakmai munka koordinálása érdekében kollégiumvezetői intézkedésként - nyomozási bírói, büntető eljárásjogi, anyagi jogi, ügyviteli, szabálysértési - szakmai csoportokat hoznék létre. Ezek közül talán kilóg a sorból az ügyviteli csoport, ennek ellenére erre kiemelt hangsúlyt kell fektetni, mert a digitális iratok átláthatósága folyamatos problémát, a bíróság digitalizációja, a technikai környezet változása folyamatos feladatot állít elénk.

Minden műhelynek lenne egy koordinátora, önkéntes jelentkezés alapján tagjai, akik személyesen, vagy kommunikációs eszközök útján - teams-en, levelezőlistán - tartanák a kapcsolatot. A szakmai csoportokba becsatornázásra kerülhetnének az egyedi problémák, aktuális kérdések, bizonyos témára konkretizált felvetések, melyek feldolgozásával a munkacsoportok érdemi segítséget nyújthatnak az ügyek hatékony viteléhez, valamint egy-egy téma részletes feldolgozásával, adott jogintézmények hatályosulásának vizsgálatával jelzéseket tehetnek problémás területekről. A műhelymunka összefogása kollégiumvezetői feladat, fontosabb esetben kollégiumvezetői tájékoztatók kiadására kerülhetne sor a szakmai támogatás biztosítása érdekében. A részletek nyilván továbbgondolást igényelnek, ehhez igénybe venném a törvényszéken működő civilisztikai munkacsoportok működésének tapasztalatait, nyitottan kívánok hozzáállni ezzel kapcsolatban bármilyen kezdeményezéshez, „ötleteléshez”, közös gondolkodáshoz.

Meglátásom szerint ez a egyfajta szakmai hálózat elősegítené az ítélkezés egységességét, az egyes szervezeti egységekben bevált jó gyakorlatok, jogértelmezési megoldások egész törvényszékre kiterjesztését, nem elhanyagolható szempont a személyes kapcsolatok erősítése sem.

Tervezem a másodfokú határozatok rendszeres vizsgálatát, ami összevetésben egyrészt a tanácsok gyakorlatában esetlegesen előforduló eltérő szakmai nézőpontok gyors észlelését, másrészt az elsőfokú tanácsok felé való mielőbbi visszajelzés megtételét teszi lehetővé. Előbbi esetben tanácselnöki értekezleten folytatnánk szakmai kerekasztal-beszélgetést a másodfokú bírakkal a vélemények szintetizálása érdekében, a másik esetben a járásbírói szakági vezető, vagy az érintett tanács bevonásával folytatnák szakmai egyeztetést aziránt, hogy minél hamarabb, a következő kollégiumi ülés időpontjától függetlenül kapjanak hatékony segítséget az érintettek egy felmerülő probléma esetén.

A törvényszéken a tanácselnöki feljegyzéseket továbbító informatikai program jól működik, a gyors információáramlást szolgálja, hogy az iratok visszaküldésével egyidejűleg elektronikusan megküldésre kerülnek a járásbírói kollégáknak a tanácselnöki feljegyzések, ezáltal a tanácselnöki feljegyzések a másodfokú befejezés után egy hónapon belül már elérhetők a bírók számára. Ugyanakkor lényegesnek tartom akár a pozitív, akár a negatív tendenciákra való figyelemfelhívást, mind annak a lehetőségét, hogy az elsőfokon ítélkező kollégák kötetlenül visszajelzést adhassanak az ügyeik elbírálása körében született másodfokú ítéletek kapcsán, amennyiben szükségesnek tartják, ezen kölcsönös szakmai párbeszédhez a legmegfelelőbb platform az évente egyszeri, szóbeli ismertetés.

Ehhez kapcsolódóan pozitívum a törvényszéken, hogy az ítélkezési munkát segíti az elektronikus törvényszéki döntvénytár, amelybe a fellebbezett peres ügyekben született másodfokú határozatok, illetve az összébüntetéses ügyek - akár címszavakra kereshető módszerrel, címmel és a témára utaló leírással - fel vannak töltve. Tudomásom szerint azonban a büntető döntvénytár használata messze elmarad a civilisztikai ügyszakétól, ezért érdemesnek tartom az adatbázis elérésének, kezelésének törvényszéki szintű áttekintését, aminek nyomán további intézkedés - minimálisan az erre való figyelemfelhívás és a használatra ösztönzés - lehet indokolt.

Fontos feladat a bírák mellett a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók képzésének a szakmai irányítása, felügyelete is. Ugyan a képzésfelelős az SZMSZ szerint a törvényszék elnökhelyettese,

az eddigi kollégiumvezetőhöz hasonlóan részt kívánok venni ebben – természetesen a rögzített feladatkörök tiszteletben tartásával. E körben nem hagynám ki a tisztviselőket, különös figyelemmel arra, hogy fluktuáció esetén nagy hangsúlyt kap az új belépők mielőbbi betanítása.

Idekívánkozik, hogy a home office koordinálását az SZMSZ a kollégiumvezető feladatává teszi a tisztviselők vonatkozásában, az otthondolgozás tisztviselőkre kiterjesztése a törvényszéken tapasztalataim szerint beváltotta a hozzá fűzött reményeket, támogatója vagyok annak, hogy a munkavégzés ezen formája továbbra is megmaradjon mindenki számára.

A kollégiumvezetői munka meghatározó eleme a jogszabályok, ügyviteli szabályok változásainak figyelése és az azokra való figyelemfelhívás az érintett munkatársak felé, nem csupán a bírák, hanem az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában is annak érdekében, hogy a jogszabályok változásával ne csak egy adott ügy feldolgozása kapcsán szembesüljünk.

Amennyiben pályázatom eredményes lesz, nem kívánok eltérni attól a gyakorlattól, hogy a bíróvizsgálatokat túlnyomó részben a kollégiumvezető végzi. Eddigi tapasztalatom szerint a bíróvizsgálat az egyik legnehezebb szakmai feladat, ugyanakkor kétségtelen, hogy a szakmai vezetőnek az egyik legjobb terep a helyi joggyakorlat megismerésére és nyomon követésére.

3./ Kapcsolattartás

Fontosnak tartom külön pontban kiemelni a kapcsolattartást. A kollégiumvezetői munka alapvető része a hatékony és egységes jogalkalmazás szakmai elősegítése mind a másodfokú tanácsok, mind a törvényszék területén működő járásbíróóságok tekintetében. Ennek érdekében kiemelt feladatként kezelném a kollégiumon belüli, és a járásbíróóságon ítélkező kollégákkal való aktív és közvetlen kommunikációt, ezen elképzelésemet arra merem alapozni, hogy a törvényszék területén ítélkező büntető bírákkal a törvényszék relatíve kis mérete, és a különböző kirendelések miatt személyes ismeretségben, jó kollegiális kapcsolatban voltam és vagyok jelenleg is.

A kapcsolattartást különösen indokoltnak látom azokkal a bíróságokkal, ahol nincs büntető szakági vezető, ahol új belépő a büntető szakági vezető, vagy ahol újonnan neveznek ki bírót büntető ügyszakba.

Elengedhetetlennek tartom a törvényszék igazgatási vezetőségével, a polgári kollégium szakági vezetőivel a közvetlen, folyamatos együttműködést az egységes szemléletű igazgatási és szakmai vezetés fenntartása érdekében.

Járásbíróági elnökként az egyik fontos tapasztalatom, hogy milyen hasznosak lehetnek a helyi társszervekkel - rendőrséggel, ügyészséggel - való szakmai megbeszélések, kinevezésem esetén örömmel működnek együtt nemcsak a Győri Ítéltábla és az ahhoz tartozó törvényszékek, hanem a társszervek szakmai vezetésével is.

A jelenlegi kollégiumvezetőhöz hasonlóan az európai és nemzetközi elemek növekedése és speciális volta miatt szoros együttműködést alakítanék ki a jól működő európai jogi szaktanácsadók hálózatával.

Fontosnak tartom a törvényszék informatikai osztályával való rendszeres egyeztetést annak érdekében, hogy az informatikai fejlesztéseket minél inkább hasznosíthassuk a mindennapi tevékenységeink során.

Járásbíróági elnökként is kiemelt figyelmet fordítottam a tárgyi és pénzügyi forrásokkal való racionális gazdálkodásra, ezen a területen a kollégiumvezető lehetőségei korlátozottak, mivel a szakmai tevékenység nyilván nem költségvetési kérdés, azonban kollégiumvezetői szempontból is elengedhetetlen az ítélkezést segítő tárgyi és személyi feltételek megőrzése. Ezért nem maradhat el az ítélkezés során hasznosítható, a költségkímélő joggyakorlatot, az energiahatékony és környezettudatos munkafolyamatokat szolgáló, XXI. századi informatikai újdonságokra való figyelemfelhívás a kollégák felé.

Lényegesnek tartom - szintén az eddigiekhez hasonlóan - a törvényszék sajtóosztályával való kapcsolattartást, mivel a büntetőügyeket gyakran kíséri közérdeklődés, a közvélemény közérthető, szakszerű tájékoztatása elősegítheti a bírói döntések társadalmi elfogadottságát, nem beszélve arról, hogy az igazságszolgáltatás alapvető jellemzői közé tartozó hitelesség, objektivitás, korrektség olyan értékek, amelyek a jelenlegi kiélezett médiaviszonyok között - meglátásom szerint - megerősítésre szorulnak.

IV.

Összegzés

A leírtakból kitűnhetett, hogy abban az esetben, ha bizalmat kapok a kollégiumvezetői feladatok ellátására, a jelenlegi kollégiumvezető magas szintű szakmai munkájára támaszkodva alapvetően az eddig elért eredmények megtartása, azok továbbfejlesztése, ennek érdekében a munkatársakkal való szoros és közvetlen kapcsolattartás, a rendszeres folyamatelemzés és a felmerülő problémák megoldásorientált kezelése lenne a legfontosabb célkitűzésem, ezzel elősegítve alkotmányos kötelezettségeink teljesítését és értékeink megőrzését.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Munkatársaim!

Végezetül hadd térjek ki arra, hogy megtiszteltetésként élem meg, hogy az Esztergomi Járásbíróság elnöki tisztségét tölthetem be, elnöki mandátumom idején alapvető változásoknak voltam részese, amelyek az e-perekre való átállással, az új eljárásjogi kódexek hatályba lépésével, a távoli asztal használatával, a Viavideo rendszer használatba vételével, a törvényszék új munkarendjének bevezetésével kapcsolatosak. Az elmúlt „eseménydús” években vezetői tisztségemre nem pozícióként, hanem felelősségteljes feladatként tekintettem, a kollégiumvezetői tisztséget sem kezelném másként, a személyes motivációt bíróként az jelenti számomra, hogy kinevezés esetén új szakmai perspektíva nyílna meg előttem, vezetőként várom az új feladatok szerint a fentiekben vázolt elképzelések megvalósításával használható háttértámogatást tudnék nyújtani az ítélkezési munkához.

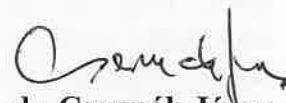
Pályázatom pozitív elbírálása esetén jelenlegi vezetői szerepfelfogásomon kollégiumvezetőként sem változtatnék. A vezetési elvek terén a hatékony bírósági igazgatás főbb ismérvei közé az elkötelezettséget, az együttműködési készséget és képességet, az empátiát, a kiszámíthatóságot, a szervezeti tudatosságot, az önfejlesztést, a folyamatelemzés terén a stratégiai szemléletet sorolom.

Alapvető célomnak ezen elvek mentén a törvényszéki szintű pozícióban is a munkatársak közötti kollegiális kapcsolattartást és az elismerésre méltó szakmai teljesítmény elérését tekinteném.

Az ítélkezési rutinból nem szeretnék kiesni, az ügyszak működéséről, helyzetéről a tárgyalóteremben is szeretnék személyes tapasztalatokat szerezni, saját ítélkezési tevékenységemmel kapcsolatban az a tervem, hogy a másodfokú munkában vennék részt a lehető legnagyobb mértékben, mivel a törvényszék másodfoka rendelkezik a legjobb rálátással a törvényszéken zajló ítélkezési tevékenységre.

Kérem a Tatabányai Törvényszék bíráinak támogatását, amennyiben pályaművemet megfelelőnek és megvalósításra érdemesnek tartják, az Országos Bírósági Hivatal Elnökétől pedig a kinevezésemet, ha a tisztség ellátásra alkalmasnak talál.

Esztergom, 2025. április 10.

dr. Csermák János
pályázó